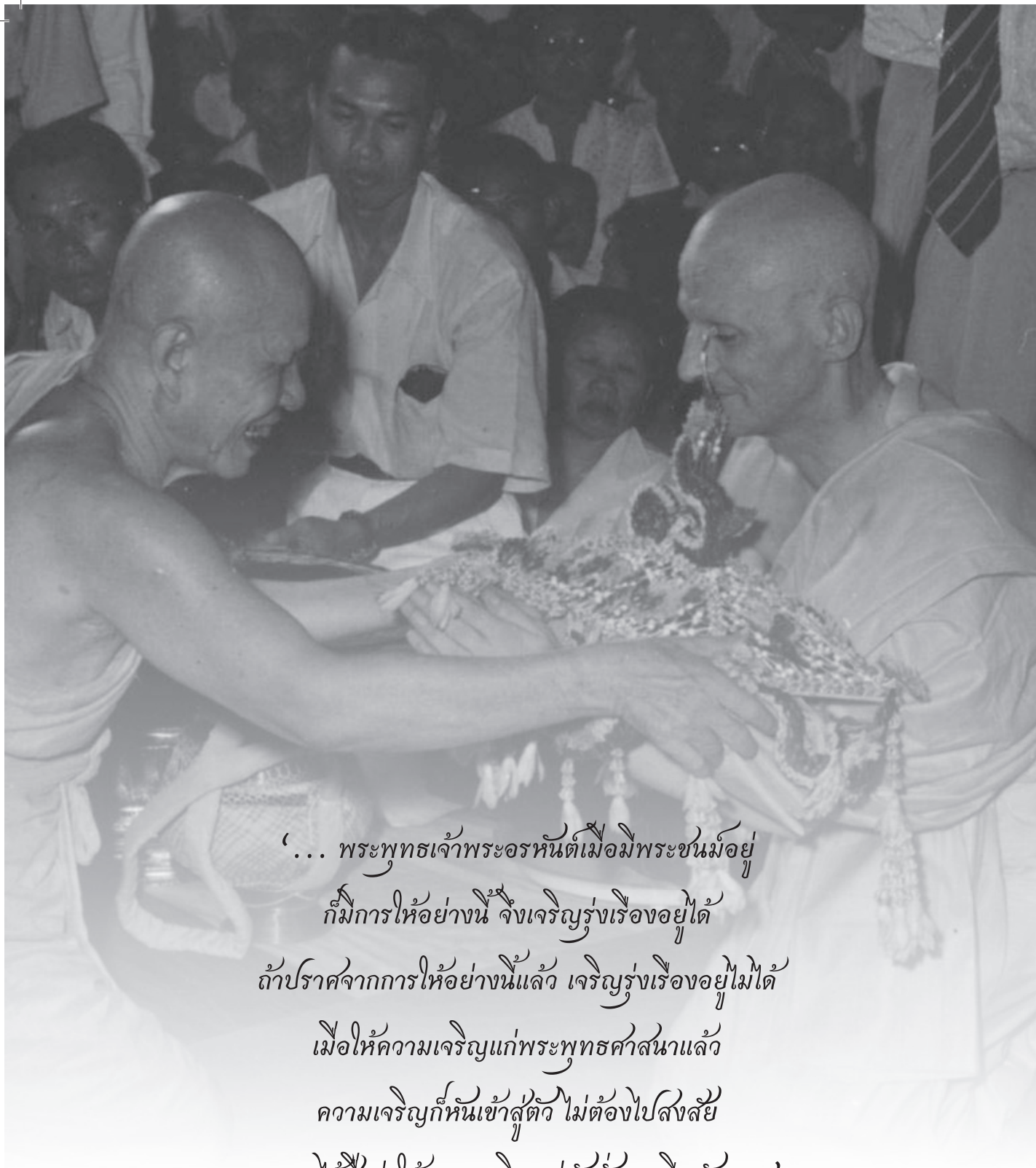

‘... พระพุทธเจ้าพระอรหันต์เมื่อมีพระชนม์อยู่
ก็มีการให้อย่างนี้ จึ่งเจริญรุ่งเรืองอยู่ได้
ถ้าปราศจากการให้อย่างนี้แล้ว เจริญรุ่งเรืองอยู่ไม่ได้
เมื่อให้ความเจริญแก่พระพุทธศาสนาแล้ว
ความเจริญก็หันเข้าสู่ตัว ไม่ต้องไปสงสัย
ได้ชื่อว่าให้ความเจริญแก่ตัวนั่นเองทีหลัง ...’

‘... เมื่อต้องภัยได้ทุกข์อะไร จรดอยู่ดวงบุญนี้ ให้ดวงบุญนี้ช่วย ...’

รวมพระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

กัณฑ์ที่ ๖

สังคหวัตถุ

๒๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ หน)

ทานญจ เปยฺยวชฺชญจ

อตฺถจริยา จ ยา อิธ

สมานตฺตตฺตา จ ธมฺเมสฺ

ตตฺถ ตตฺถ ยถารหํ

เอเต โห สงฺคทา โลเก

รตฺสฺสาณิว ยายโต

เอเต จ สงฺคทา นาสฺส

น มาตา ปุตฺตการณา

ลเมถ มานํ ปุชฺ วา

ปีตา วา ปุตฺตการณา

ยสฺมา จ สงฺคทา เอเต

สมเวกฺขนฺติ ปณฺทิตา

ตสฺมา มหตฺตํ ปโปปนฺติ

ปาสฺสา จ ภวนฺติ เตติย

อ.จ.ตุกก.(บาลี) ๒๑/๓๒/๔๒

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถาว่าด้วย ภัตตานุโมนากถา เฉลิม
 เพิ่มเติมศรัทธาของเจ้าภาพ ซึ่งเป็นผู้มีสมานฉันท์ พร้อมใจซึ่งกันและกันมาบริจาคทาน
 เวลาเช้าได้ถวายข้าวยาคุ คือข้าวต้ม เวลาเพลได้ถวายโภชนาหาร พร้อมด้วยสุปะ
 พยัญชนะ ขณะนี้ให้มีพระสังฆกรรมเทศนาน้อมน้อมปัจจัยทั้ง ๔ บุษาพระสังฆกรรมเห็น
 สภาวะปานะนี้ ได้ชื่อว่าถวายทานแก่พระธรรมด้วยโดยแท้ กับได้ชื่อว่าเจ้าภาพได้
 ถวายทานครบทั้งพระรัตนตรัย คือ ถวายทานแด่พระพุทธเจ้า ถวายทานแด่พระธรรม
 ถวายทานแด่พระสงฆ์ ซึ่งเป็นองค์คุณของพระพุทธศาสนา **พุทฺโธ** พระพุทธเจ้านั้น
 เป็นเนमितกนาม เกิดขึ้นจากพระพุทธรัตตะ คำว่าพุทธรัตตะนั้นเป็นหลักเป็นประธาน
 เดิม **ธมฺโม** เป็นเนमितกนาม เกิดขึ้นจากธรรมรัตตะ พระธรรมรัตตะนั้นเป็นหลัก
 เป็นธรรมที่ตั้งอยู่เดิม **สงฺโฆ** พระสงฆ์นั้นเป็นเนमितกนาม เกิดขึ้นจากสังฆรัตตะ
 สังฆรัตตะเป็นตัวยืนอยู่เดิม พุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ สังฆรัตตะ เหล่านี้แหละเรียกว่า
 พระรัตนตรัย พระรัตนตรัยคือ พุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ สังฆรัตตะ นี่เป็นที่พึ่งของเรา

ทั้งหลาย สิ่งอื่นนอกจากพระรัตนตรัยนี้ไม่มี และสิ่งอื่นที่เราจะพึงสูงและดีขึ้นไปกว่านี้ไม่มี

เหตุนี้ในวาระพระบาลี ได้แสดงเป็นตำรับตำราเนติแบบแผนไว้ว่า **นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ** สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งของเรา **พุทฺโธ เม สรณํ วรํ** พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา **นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ** สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งของเรา **ธมฺโม เม สรณํ วรํ** พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา **นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ** สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งของเรา **สงฺโฆ เม สรณํ วรํ** พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา ดังนั้นก็แน่นอนในใจว่า พระรัตนะทั้ง ๓ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เป็นเนमितกนามเกิดขึ้น **พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ** ว่านี้แหละเป็นที่พึ่งของเราจริงแท้แน่นอน โดยไม่ผิดเพี้ยนยกเยื้องแปรผัน ท่านจึงได้ตราตำรับตำรา เป็นเนติแบบแผนไว้ว่า **หามาโนหุตมฺปิ วตฺถุโต** ถ้าว่าโดยวัตถุแล้วแยกเป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ **เอภิกฺขตมฺปนตฺถุโต** ถ้าว่าโดยอรรถประสงค์แล้วเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แยกจากกันไม่ได้ **อญฺญมญฺญาวิโยคาว** พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ เป็นของเนื่องซึ่งกันและกัน แยกแตกต่างจากกันไม่ได้ เมื่อรู้จักดังนี้แล้วนี้แหละเป็นตัวพระพุทธานุสสา ที่เรียกว่า พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ อยู่ในตัวของเรามีทุกคนด้วยกัน

บัดนี้เจ้าภาพได้เป็นหัวหน้าเป็นประธาน พรักพร้อมด้วยวงศาคณาญาติ เพื่อนสนิทมิตรสหาย เนื่องด้วยสายโลหิตก็มี เนื่องด้วยความคุ้นเคยก็มี พวกเขามาริชาคทานแก่พระภิกษุสามเณร ณ พระอารามวัดปากน้ำนี้ ถูกท่านผู้เป็นทักษิไณยบุคคลหลายสิบด้วยกัน ทักษิไณยบุคคลมีกว่า ๘๐ คน เป็นพระบ้าง เป็นเณรบ้าง เป็นอุบาสกบ้าง เป็นอุบาสิกาบ้าง ของบริจาคนานี้ถูกหลักถูกฐานในทางพุทธศาสนา ถูกทักษิไณยบุคคล การบริจาคนานี้ ถ้าถูกทักษิไณยบุคคล ก็เป็นผลยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าไม่ถูกทักษิไณยบุคคลแล้ว ผลนั้นก็ทรมต่ำลง ถ้าถูกทักษิไณยบุคคลก็ผลนั้นรุนแรงสูงขึ้น มีกำลังกล้าขึ้น ทักษิไณยบุคคล มี ๙ จำพวก พระอรหันต์ผล จำพวกที่ ๑ ขั้นสูง พระอรหันต์มรรคเป็นขั้นที่ ๒ รองลงมา พระอนาคามีผลเป็นขั้นที่ ๓ ตามลำดับ พระอนาคามีมรรคเป็นขั้นที่ ๔ พระสกทาคามีผลเป็นขั้นที่ ๕ พระสกทาคามีมรรคเป็นขั้นที่ ๖ พระโสดาปัตติผลเป็นขั้นที่ ๗ พระโสดาปัตติมรรคเป็นขั้นที่ ๘ โคตรภูบุคคลผู้มีธรรมกายเป็นผู้หญิงเป็นผู้ชาย เป็นเด็กเป็นเล็ก เป็นพระเป็นเณรไม่เข้าใจ เรียกว่าทักษิไณย

บุคคลทั้งนั้น ทักขิไณยบุคคลนั้นแหละ เป็นบุคคลผู้ควรซึ่งทาน ทานสมบัติเป็นเครื่อง
เจริญผล

บัดนี้เจ้าภาพมาพบทักขิไณยบุคคลแล้ว ได้บริจาคทานแด่พระภิกษุ สามเณร
อุบาสก อุบาสิกา ในพระอารามวัดปากน้ำนี้ สมด้วยบาลีที่ได้รับสมอ้างว่า โภชน
ภิกขเว ทกฺขมาโน ทายโก เจ้าภาพได้เป็นทายกบริจาคโภชนาหารในเวลาวันนี้
ปฏิกุคคาหกาณํ ปญจ จานาหิ เทติ ชื่อว่าให้ฐานะ ๕ ประการแก่ปฏิกุคคาหก กตมาหิ
ปญจ ฐานะ ๕ ประการนั้นเป็นโชน อายุ เทติ ให้อายุประการหนึ่ง วณฺณ เทติ
ชื่อว่าให้วรรณะความสวยงามประการหนึ่ง สุขํ เทติ ชื่อว่าให้ความสุขกายสบายใจ
ประการหนึ่ง พลํ เทติ ชื่อว่าให้กำลังกาย กำลังวาจา กำลังใจประการหนึ่ง ปฏิภาณ
เทติ ชื่อว่าให้ปฏิภาณ ความเฉลียวฉลาดประการหนึ่ง เจ้าของท่านให้โภชนะอย่าง
เดียวเท่านั้น ชื่อว่าให้ฐานะ ๕ ประการแก่ปฏิกุคคาหก คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ
ปฏิภาณ อายุ โข ทตฺวา อายุสฺส ภาคิ โหติ เจ้าของท่านผู้ที่ให้อายุ มีอายุ
ยืนถ้วนอายุขัยนั้นแหละ ชื่อว่าให้อายุแก่ตัวเอง เพราะอายุนั้นจะกลับมาเป็นอายุของ
ตัวเอง ผู้ที่ให้อายุย่อมมีอายุเป็นส่วนตอบ วณฺณ ทตฺวา วณฺณสฺส ภาคิ โหติ
เจ้าของท่านที่ให้วรรณะความสวยงามแห่งร่างกายนั้นแหละ ได้ชื่อว่าให้วรรณะความ
สวยงามแก่ตัวเอง ผู้ให้ความสวยงามแก่บุคคลอื่น ความสวยงามนั้นเป็นส่วนตอบแก่
ตนเอง สุขํ ทตฺวา สุขสฺส ภาคิ โหติ ผู้ที่ให้ความสุขกายสบายใจนั้นแหละ ได้ชื่อ
ว่าให้ความสุขแก่ตนเองได้ความสุขนั้นมาเป็นส่วนตอบ พลํ ทตฺวา พลสฺส ภาคิ
โหติ ผู้ให้กำลังแก่ปฏิกุคคาหก เมื่อปฏิกุคคาหกอิ่มอาหารแล้วก็มีกำลัง กำลังอันนั้นแหละ
จะมาเป็นส่วนตอบของเจ้าของท่าน เจ้าของท่านชื่อว่าให้กำลังแก่ตัวเอง ปฏิภาณ
ทตฺวา ปฏิภาณสฺส ภาคิ โหติ ทิพฺพสฺส วา มนุสฺสสฺส วา ผู้ให้ความเฉลียว
ฉลาดแก่ปฏิกุคคาหก ให้มีสติปัญญาขึ้น ชื่อว่าให้ความเฉลียวฉลาดแก่ปฏิกุคคาหก ความ
เฉลียวฉลาดนั้นแหละ ย่อมกลับมาเป็นส่วนตอบแก่เจ้าของท่าน เจ้าของท่านได้ชื่อว่า
ให้ความเฉลียวฉลาดแก่ตนเอง คุณธรรม ๕ อย่างนี้เป็นเงาตามตัว อายุ วรรณะ
สุขะ พละ ปฏิภาณ ทำทานในสถานที่ใดๆ ได้สำเร็จผลในมนุษย์บ้าง ในทิพย์บ้าง
ตามความปรารถนาของตน ได้ชื่อว่าทานนั้นย่อมมีผล

ทาน การให้ ไม่ใช่เป็นไปแต่ในพุทธศาสนา ก่อนพุทธกาลพระพุทธเจ้ายังไม่ได้
อุบัติตรัสขึ้นในโลก การให้นี้เขาก็มีกันอยู่แล้ว มีอย่างไร? จำเดิมแต่มารดาบิดาเมื่อ

อยู่ร่วมกัน ก็ต้องให้กันแล้ว ต้องให้ความสุขกัน ให้เงินทองข้าวของเสื้อผ้าซึ่งกันและกัน มีอะไรก็แจกกัน รับประทานไปใช้สอยไป นี่ก็ให้กัน ถ้าไม่ให้กันก็อยู่ด้วยกันไม่ได้ ต้องแยกจากกันทีเดียวแหละ ถ้าให้กันละก็อยู่ด้วยกันได้ นี่การให้นี้เป็นข้อสำคัญนัก ทานการให้เป็นหลักสำคัญที่จะให้ความเจริญรุ่งเรืองแก่ผู้ให้ ถ้าว่าไม่มีทานการให้แล้ว คนจีนที่มาจากเมืองนอกจะไม่รวยเร็วถึงขนาดนี้ดอก เพราะทานการให้นี้แหละ จีนยืมทีเดียว เจอเจ้าโล่*ใหญ่ๆ ที่เขาทำงานใหญ่ๆ กัน เมื่ออยากจะทำงานกับเขาด้วยแต่เขาไม่ค่อยยอมให้ทำ เมื่อไม่ยอมให้ทำ คนจีนก็ฉลาด ค่อยๆ ให้เล็กให้น้อยเข้าไปก่อน เอ๊ะ! ไฉนดีนี่ ให้นักเขาไปทุกทีแหละ พอมีกำลังให้นักขึ้น ให้มากจนกระทั่งถึงผูกภาษีอากร เป็นเจ้าแก่ใหญ่โตขึ้นไป เพราะให้ไม่ใช่หรือ ถ้าไม่ให้ก็ไม่ได้เป็นเจ้าแก่ผูกภาษีอากรนะซี เพราะให้นั่นเป็นตัวสำคัญนัก คนจีนเขาจึงได้พูดยืนยันว่า ลูกไก่ยังกินข้าวสารอยู่ตราบโตะก็ เขาอยู่เมืองไทยไม่จนแน่ เขาบอกอย่างนี้แหละ ถ้าว่าลูกไก่ไม่กินข้าวสารละก็เงินเขาก็ยอมจนละ จะไปให้อะไรใครก็ได้ ถ้าว่าให้อะไรใครไม่ได้ จะหางานการอะไรได้ เพราะตนเป็นคนต่างบ้านต่างเมืองมา ดังนั้นการให้กันและกันนี้เป็นสิ่งสำคัญนัก

เมื่อรู้จักหลักอย่างนี้แล้ว อยู่ในสถานที่ใดก็อย่าลืมทานการให้กัน การให้กัน พ่อแม่ ลูกหญิง ลูกชาย สามีภรรยาก็ต้องให้กัน เมื่อสามีภรรยาร่วมกัน และมีลูกขึ้นมาต้องให้ลูกกินนม นมนั้นแหละเป็นเงินเป็นทองเหมือนกัน นมจะกลั่นออกมาจากเงินทองเช่นกัน มารดาบริโภคอาหารเข้าไป อาหารก็ไปเป็นน้ำนม ลูกก็กินนมเข้าไปเป็นลำดับ พอขายนมแล้วก็ให้ลูกบริโภคอาหาร ต้องซื้อข้าวของลูกไม่ลูกไรมาให้ลูกมัน ลูกจึงจะอ้วนพีมีเนื้อดีหนังดี ให้เรื่อยทีเดียว ลูกจะกินอะไร จะต้องการอะไร พ่อแม่ให้ได้ทุกอย่าง ให้เรื่อยจนกระทั่งเติบโต แต่ว่าถ้าลูกต้องภัยได้ทุกข์หิวโหยโรยแรง แม่ก็เอาของอะไรมาให้รับประทาน พ่อโตหนักขึ้นๆ ลูกต้องการอะไรก็อยู่ที่แม่นี้อีกทั้งนั้น แม่ไม่ให้ พ่อก็ให้ หรือให้ด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่ายนี้แหละ ถ้าว่าพ่อแม่ไม่ให้ละก็ ลูกตายหมดไม่เหลือเลย ลูกที่เป็นอยู่ได้นี้ก็เพราะอาศัยการให้ซึ่งกันและกัน เพราะให้อย่างนี้แหละ ถึงได้นามระบือลือเลื่องไปทั้งเมืองว่าพ่อและแม่

เมื่อรู้จักหลักเช่นนี้แล้ว เราจำหลักไว้ เราค่อยๆ ให้ บุคคลคนหนึ่งคนใดโกรธเคืองต่อว่าเรา เราก็อธิบายแก้ไข ค่อยๆ ให้เขาเถอะ คนที่เคยด่าพ่อด่าแม่ คนอิจฉา

* เจ้าโล่ หมายถึง เจ้าของกิจการ

รียานันและ ให้เสีย พอเขาเชื่อง พอเขาเลื่อมใส เราจะใช้เขาทำอะไร เขาทำเอา
ทั้งนั้นแหละ นี่สำเร็จด้วยการให้นี่แหละเป็นข้อสำคัญนัก โลกจะจงรักภักดีซึ่งกันและกัน
ก็เพราะอาศัยให้ซึ่งกันและกัน เขาจึงได้ยืนยันเป็นตำรับตำราว่า หญิงชายที่เป็นสามี
ภรรยา กัน ถ้าสามีไม่ชอบใจภรรยา หรือภรรยาไม่ชอบใจสามีละก็ เอาละ หาเสน่ห์
เล่ห์หลมประการต่างๆ ช่างบ้าหลังอะไรไม่เข้าใจ นี่เขาบอกไว้ชัดๆ แล้วว่าผู้ปฏิบัติครอง
เรือนไม่ต้องมีเสน่ห์อะไรดอก เสน่ห์ปลายจวักนั่นแหละ ผู้รักจนตายทีเดียว เพราะ
อะไรละ จวักนี้ดักข้าวตักแกง หากินหาอยู่ให้สามีได้รับความสุข เพราะภรรยาเอา
กระจำตักแกงนั่นแหละ จวักก็คือทัพพินั่นเอง นั่นสำคัญนัก ไม่ต้องไปหาอื่นแก้ไขว่า
ทำอย่างไรจะให้สามีได้รับความสุข ลูกก็เหมือนกัน เมื่อกินอิ่มจะดุด่าทุบตีเท่าไรเขาก็
ยอมทั้งนั้นแหละ ไม่โกรธไม่เคืองหรืออก สามีก็เหมือนกัน ประณิบัติให้ดี ให้อิ่มหน้า
สำราญเช่นนี้ เท่านั้นแหละ จะใช้ให้ไปทำอะไรก็ยอมทั้งนั้น นี่เสน่ห์สำคัญนัก ให้เข้าใจ
ว่าการให้เป็นหลักสำคัญ ตระกูลๆ หนึ่ง ถ้าว่าให้กันถึงขนาดเข้าแล้ว ตระกูลนั้นก็เจริญ
ให้ลูกส่วนเข้าแล้วเจริญ

ศาสนาพุทธนี้อยู่ได้ด้วยการให้ ถ้าเลิกให้กันเสียสักเดือนเดียว ข้าวปลาอาหาร
ไม่ให้กันละ หยุตกันหมดทั้งประเทศ ทุกบ้านทุกเรือนไม่ให้กันละ ศาสนาดับ พระเณร
สึกหมด หายหมดไม่เหลือเลย นี่เพราะอะไร เพราะการให้นี่เอง การให้ที่สำคัญนัก
เพราะทุกคนอยู่ได้ด้วยการให้ทั้งนั้น ท่านจึงได้ยืนยันตามตำรับตำราว่า **ให้โภชนาหาร**
อิ่มเดียว ได้ชื่อว่าให้ฐานะ ๕ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ อายุ วรรณะ
สุขะ พละ ปฏิภาณ เป็นที่ปรารถนาของมหาชนคนทั้งหลาย ฝ่ายคฤหัสถ์ บรรพชิต
ปรารถนาเหมือนกันหมด อายุ อายุยืนใครๆ ก็ชอบ วรรณะ ความสดชื่นแห่ง
ร่างกาย ผิวพรรณผ่องผุดเป็นที่ดึงดูดนัยน์ตาของมนุษย์โลก ให้มารวมอยู่ที่ตน ใครๆ
ก็ชอบใจทั้งนั้น สุขะ มีความสบายกายสบายใจ ใครๆ ก็ชอบใจทั้งนั้น พละ กำลัง
กาย กำลังวาจา กำลังใจ เวลาจะใช้กำลังกายได้สมความปรารถนา ไม่ติดขัดอะไร เวลา
จะใช้กำลังวาจาได้สมความปรารถนา ไม่ติดขัดอะไร เวลาจะใช้กำลังใจความคิดก็ได้สม
ความปรารถนา ไม่ต้องรอเวลาอย่างหนึ่งอย่างใด กำลังทั้ง ๓ นี่แหละสำคัญนัก กำลัง
กาย เวลาจะใช้งานการด้วยกาย กำลังวาจา ที่ต้องใช้วาจาโต้ตอบระหว่างประเทศต่อ
ประเทศนั้น หรือเวลาพูดคนต่อคนกัน ก็ใช้วาจา กำลังใจ ที่จะต้องคิดการงานใหญ่โต
กว้างขวางออกไป นี่กำลังใจ กำลังเหล่านี้ใครๆ ก็ชอบ ใครๆ ก็ปรารถนา ปฏิภาณ
ความเฉลียวฉลาดในทุกสิ่งทุกอย่าง ในหน้าที่ของตัว หรือในหมู่มนุษย์ ฉลาดในหน้าที่

ท่านเจ้าภาพได้มาบริจาคทานแก่พระภิกษุในประเทศไทย เวลานี้ก็ยังสามารถซื้อว่าน
ถูกทักษิณบุญคุณ ทักษิณบุญคุณมี ๙ จำพวก พวกกรรมกรมี ๘๐ กว่าคน เจ้า
ภาพได้บริจาคทานถูกทักษิณบุญคุณ ๘๐ กว่าคน ได้ซื้อว่าเป็นบุญใหญ่กุศลใหญ่ เมื่อ
เจ้าภาพสละไทยธรรมเสร็จขาดลงไป มอบให้แก่พระภิกษุ พระภิกษุรับเป็นสิทธิ์ ใช้ได้

บริโภคได้ ให้เด็กให้เล็ก ให้ใครก็ได้เป็นสิทธิ์ของผู้รับ ขาดจากสิทธิ์ของผู้ให้ขณะใด ขณะนั้นแหละ บุญภักสิหนธา บุญไหลมาจากสายธาตุสายธรรมของตัวเองโดยอัตโนมัติ เข้าสู่อัตโนมัติ คือดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ในกลางกาย มนุษย์นี้ กลางดวงนั้นแหละเป็นที่ตั้งของบุญ บุญไหลมาติดอยู่กลางดวงนั้น เหมือนยังกับไฟ ติดอยู่ในหลอดไฟฟ้าก็ร้อยแรงเทียน ก็พันแรงเทียนก็ช่างเกิด แล้วแต่หลอดเขาทำดีกรี ไร้เท่าไร จูไฟฟ้าได้เท่านั้น ส่วนอัตโนมัติ ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้ บุญมากเท่าไรก็ ใส่เข้าไปไม่เต็ม เท่าไรๆ ก็ไม่เต็ม วันนี้เจ้าของท่าน หัวหน้าและเป็นลำดับมา ได้บุญ วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑,๐๐๐ วา เป็นดวงกลมติดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธิ์ ๑,๐๐๐ วา แทบทุกคน เจ้าภาพที่ร่วมบริจาคกันวันนี้ เพราะถูกทักษิณาย บุคคล จึงได้บุญใหญ่กุศลใหญ่ ให้เอาใจนึกอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกาย มนุษย์ ไสบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ หยุดตรงนั้น หรือหยุดอยู่กลางนั้น เมื่อนึกอยู่ กลางนั้น ตั้งใจอยู่กลางนั้น ให้นึกถึงบุญของตัวเอง ที่ตัวได้วันนี้ว่าใหญ่วัดผ่าเส้น ศูนย์กลาง ๑,๐๐๐ วา ใจจรดอยู่ตรงนั้นแหละ ว่าเราได้บริจาคทานวันนี้ ได้ดวงบุญ ใหญ่ขนาดนี้ ใจเราก็จรดอยู่กับดวงบุญนั้น

เมื่อต้องภัยได้ทุกอะไร จรดอยู่ดวงบุญนั้น ให้ดวงบุญนั้นช่วย อย่าไปนึกถึงสิ่งอื่นนะ นึกถึงบุญกุศลที่ตนกระทำนั้นแหละ เป็นที่พึ่งของตัวจริง ช่วยตัวได้จริงๆ พระพุทธเจ้าเมื่อเข้า ที่ดับขันทานยังนึกถึงบุญของท่าน ที่ท่านได้บำเพ็ญบารมีของท่านมา แน่วแน่ว่าเดียว มั่นคงทีเดียว เมื่อมั่นคงเช่นนั้น นางธรณีก็ผุดขึ้นมา บำบัดพญามารให้พ่ายแพ้ ด้วย น้ำที่พระองค์ทรงหลังให้ตกลงเหนือปฐพี นางธรณีรับไว้รดปราดเดียวเป็นทะเลท่วม พญามารปั่นป่วนหมด ยับเยิน แพ้พระพุทธเจ้าด้วยน้ำที่พระองค์ทรงกรวดนั้นแหละ นี่ พระองค์ทรงนึกถึง ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี ปัญญาบารมี วิริยะบารมี ขันติบารมี สัจจบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมี อุเบกขาบารมี ให้เป็นอาวุธ ผจญ พญามารให้อันตรธานพ่ายแพ้พระองค์ไป เราก็เหมือนกันต้องภัยได้ทุกๆ ก็นึกถึงบุญ บารมีที่เราได้สั่งสมอบรมมานี้ นิ่งอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธิ์ เท่าฟองไข่แดงของไก่ นิ่งอยู่ตรงนั้นแหละ กลางดวงนั้นแหละ ถูกดวงบุญพอดี ทาน การให้สำเร็จเป็นบุญดังนี้ เมื่อสำเร็จเป็นบุญแล้วก็เป็นที่ระลึกดังนี้ นี้เรียกว่า ทานญจ

เปยุยวชชญจ เมื่อเรามีบุญเช่นนี้ไปอยู่ในสถานที่ใด ลูกก็มาก หลานก็มาก พวกพ้องวงศ์ญาติญาติก็มากทั้งนั้น เมื่อมีพวกมากเช่นนี้ เราจะทำอย่างไร? เราต้อง

อาศัยวาจาที่ไพเราะเสนาะโสต เมื่อกล่าววาจาอันใดออกไปแล้ว เป็นที่ดึงดูดใจ เห็นยว
 รั้งใจ เป็นที่สมัคสมานในกันและกัน ไม่เป็นที่กระทบกระเทือนในกันและกัน ต้องใช้
 วาจาอย่างนั้นเป็นคนชั้นสูง เป็นคนชั้นผู้ใหญ่ เป็นคนชั้นพวกมาก ไม่ใช่พวกน้อย ถ้า
 มีวาจาเช่นนั้นเรียกว่าเป็นคนสุภาพ เป็นคนมีมารยาท เป็นคนที่มีถ้อยคำวาจาเป็นหลัก
 เป็นประธาน วาจาไพเราะอ่อนหวาน ไม่กระทบกระเทือนผู้หนึ่งผู้ใด กล่าวออกไปแล้ว
 ไม่กระทบตนเองด้วย ไม่กระทบบุคคลอื่นด้วย ไม่กระทบทั้งตนและบุคคลอื่น
 ด้วย กล่าววาจาใดออกไปแล้ว วาจานั้นไพเราะเสนาะโสต ดึงดูด อยากจะฟังแล้ว
 อยากจะฟังอีกอยู่ต่อไป ดังนี้เรียกว่า **ปิยวาจา** วาจาไพเราะ วาจาอย่างนี้แหละเป็น
 ของสำคัญนักในมนุษย จําเป็นจะต้องใช้

อตถจริยา จ ยา อิธ ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกันในโลกนี้ มี
 พวกเท่าไรประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่กันและกันเท่านั้น อย่าเอาแต่ความสุขส่วนตัวผู้
 เดียว ให้ความสุขเสมอทั่วหน้ากัน เรียกว่า **อตถจริยา จ ยา อิธ** ประพฤติให้
 เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกันนะประพฤติดังไร?
 มีลูกต้องแก้ไขให้ลูกเป็นปรีญา หญิงก็ให้เป็นปรีญาชั้นหญิง ชายก็ให้เป็นปรีญา
 ชั้นชาย ทุกๆ คนไป สมมติว่ามีลูก ๑๐ คน หญิง ๕ คน ชาย ๕ คน เป็นปรีญา
 หมดทุกคน มีการงานชั้นสูงทั้งนั้น พ่อแม่ ๒ คนจะได้รับความสุขแค่ไหน ไม่ต้องมาก
 หรือกลูกกตัญญูคนเดียวเท่านั้นแหละ เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ให้เป็นสุขเหมือนเทวดาได้
 เป็นปรีญาขึ้นแล้วนะเลี้ยงได้อย่างดีอย่างดีที่สุดทีเดียว เพราะฉะนั้นมีลูกเท่าไรต้องแก้ลูก
 ให้เป็นปรีญาขึ้น นี่ได้ชื่อว่าประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ลูกหลานก่อน คนใกล้เคียง
 เข้ามา วงศาคณาญาติ ก็ประพฤติดังนั้น ให้เป็นประโยชน์เช่นนั้น ให้เลี้ยงตัวของตัว
 ได้ แก้ไขให้เลี้ยงตัวของตัวได้ เหมือนเด็กเล็กเลี้ยงตัวของตัวเองไม่ได้ แก้ไขให้เลี้ยง
 ตัวของตัวได้ ผู้หญิงก็ให้ผู้หญิงเลี้ยงตัวของตัวได้ ผู้ชายก็ให้เลี้ยงตัวผู้ชายได้ ไม่ต้อง
 ฟุ้งใครทีเดียว แก้ไขให้ฉลาดออกไปอย่างนั้น ได้ชื่อว่าประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่
 เพื่อนกัน หรือให้เป็นประโยชน์แก่ลูกหลานของตัวเอง ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่บ้าน
 ใกล้เรือนเคียงกัน มีวิชาความรู้ ให้ความสุขแก่มนุษย์เพื่อนบ้านด้วยกัน เขาจะรุ่งเรือง
 ได้อย่างไร แก้ไขอย่างนั้น ชื่อว่าเป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน ลักษณะที่ประพฤติให้เป็น
 ประโยชน์แก่เพื่อนกันนี้แหละเป็นประโยชน์นัก ทางพุทธศาสนาต้องการนัก ภิกษุบวช
 ก่อนประพฤติดัวให้เป็นตำรับตำราต่อภิกษุบวชหลัง เป็นลำดับไป นี่เป็นประโยชน์แก่

เพื่อนกันอย่างนี้เรียกว่า **อตถจริยา จ ยา อิธ** ประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกันในโลกนี้ หรือในหมู่นี้ก็ตาม คงได้ความว่าประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน

สมานตตตา จ ธมฺเมสุ ตตถ ตตถ ยถารหิ ความเป็นผู้มีตนเสมอในธรรมนั้นๆ ในบุคคลนั้นๆ ความเป็นผู้มีตนเสมอในธรรมนั้นๆ ในบุคคลนั้นๆ นะ เราจะไปทางไหนเป็นหญิงก็ดีเป็นชายก็ดี เข้าไปในหมู่ไหน พวกไหน ชาติไหน ภาษาไหน ไม่กระทบกระเทือนเลยด้วยกายของเรา ไม่กระทบกระเทือนเลยด้วยวาจาของเราเลย และไม่กระทบกระเทือนเลยด้วยใจของเรา เราเข้าไปในหมู่ไหนพวกไหน เป็นหมู่นั้นพวกนั้นไปหมด ปรากฏเป็นแบบเดียวกัน เรามีพวกมากเท่าไรก็เป็นคนเดียวกันไปหมด ไม่แยกแตกต่างกัน นี่ความเป็นผู้มีตนเสมอเขา พอเหมาะพอดีกับเขา เข้าใกล้ใครคนนั้นก็บอกว่า เป็นพวกเขา เป็นพี่เป็นน้องเขา เป็นพี่เขาเป็นน้องเขาตามชั้นชาอายุของตน ประพฤติตนเสมอในธรรมนั้นๆ ในบุคคลนั้นๆ ไม่ขาดตกบกพร่องทุกชาติทุกภาษาไปเมื่อประพฤติได้ดังนี้ได้ชื่อว่า เป็นประโยชน์ในโลกแท้ๆ

โลกจะได้รับความสุขก็เพราะอาศัยความประพฤติทั้ง ๔ อย่าง คือ ให้ทาน กล่าววาทะเพราะ ประพฤติให้เป็นประโยชน์ในกันและกัน ความประพฤติตนให้สม่ำเสมอในธรรมนั้นๆ ในบุคคลนั้นๆ ไม่ขาดตกบกพร่องใดๆ เมื่อประพฤติดังนี้แล้ว **เอเต โข สงคหา โลเก** ความสงเคราะห์ในโลกเรานี้แล **รถสุสานิเว ยายโต** เหมือนลีมสลักเพลารถที่แล่นไปอยู่ฉนั้น ความสงเคราะห์ในโลกทั้งหลายนี้แล เหมือนลีมสลักเพลารถที่แล่นไปฉนั้น ทวารถจะแล่นไปในถนนหนทางน้อยใหญ่ ถ้าลีมสลักเพลามีเสียแล้ว กงรถก็หลุดจากเพลาลั่นไปไม่ได้ ถ้าลีมสลักเพลามีอยู่แล้ว กงรถนั้นก็ไปสะดวกไม่ขัดข้องอย่างหนึ่งอย่างใด ฉนั้นใด โลกที่ค้ำจุนจะได้ความร่มเย็นเป็นสุขก็ด้วยอาศัยความเกื้อกูลสงเคราะห์ซึ่งกันและกันอย่างนี้แหละ เหมือนลีมสลักเพลารถอย่างนี้ **เอเต จ สงคหา นาสสุ** ถ้าความสงเคราะห์เหล่านี้ไม่มีแล้ว **น มาตา ปุตตการณาลภถ มานํ ปุชฺชํ วา ปิตา วา ปุตตการณา** มารดาบิดาย่อมไม่ได้ความนับถือและบูชาเพราะเหตุที่ตนมีบุตร **ยสุมา จ สงคหา เอเต สมเวกฺขนุติ ปญฺหิตา** เพราะเหตุใดบัณฑิตพิจารณาเห็นชอบซึ่งความสงเคราะห์ทั้งหลายเหล่านี้ **มหตฺตํ ปปโปหนฺติ** เพราะเหตุนี้ บัณฑิตจึงถึงซึ่งความเป็นใหญ่ บัณฑิตทั้งหลายเหล่านั้นย่อมเป็นผู้นำสรรเสริญ เพราะดำเนินด้วยคติของปัญญา นำให้วุ่นวุ่น

ท่านเจ้าภาพได้ประพาสสงเคราะห์เช่นนี้ ก็เพราะดำเนินด้วยคติของปัญญา จึงได้ให้ความสุขแก่คนมากถึงขนาดนี้ เมื่อให้ความสุขแก่คนมากขนาดนี้ ก็เป็นผู้นำสรสรเสริญ น่าชมเชย น่าเลื่อมใส เป็นตัวอย่างที่ดีในยุคนี้และต่อไปในภายหน้า จงอุตส่าห์รักษาความคิดอันนี้ ให้ดำรงคงที่และทวีขึ้นเป็นลำดับไป จะได้ไม่เสียทีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เมื่อได้บุญสมมาดปรารภนาเช่นนี้ วันนี้มีโอกาสน้อย จะเทศน์ให้มากกว่านี้ไป ยังมีกิจจะประชุมพระภิกษุสามเณรพร้อมกันที่ศาลา นี้ และจะมีการสอนในทางปรมัตถปิฎกกัน เพราะฉะนั้นการที่จะเทศน์ให้กว้างขวางไปกว่านี้ ขอยกเอาไว้ก่อน

ที่ได้ชี้แจงแสดงมานี้ ในสังคหวัตถุฎา ตามวาระพระบาลีคือความเป็นสยามภาษาตามมตยาธิบาย พอสมควรแก่เวลา เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยอำนาจความสัตย์ที่ได้อ้างธรรมเนียมปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนจบมานี้ สทา โสตุถิ ภวันตุ เต ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิดมีแก่ท่านทั้งหลาย บรรดาสมเณรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า รตนตฺตยานุภาเวน ด้วยอานุภาพรัตนะทั้ง ๓ คือ พุทฺธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทั้ง ๓ ประการนี้ จงดลบันดาลความสุขสวัสดิ์ให้อุบัติบังเกิดมีเป็นปรากฏ ในขันธปัญจกแห่งท่านผู้เป็นเจ้าภาพ และสาธุชนทั้งหลาย บรรดามาสเณรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่ายุติธรรมิกถาโดยอรรถนัยมความเพียงเท่านี้

เอวံ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

